

For Bibel og bekjennelse (FBB) Stiftet 1919

Hjemmeside: www.fbb.nu

Sekretariat: Boe Johannes Hermansen
Hovland, 1640 Råde. Tlf. 69 28 52 26/996 12 822
E-mail: boe.johannes.hermansen@c2i.net

Formann: Olav Myklebust,
Rugdevn. 25, 0778 Oslo. Tlf. 22 49 04 44/988 82 934
E-mail: olavmyklebust@c2i.net

Nestformann: Thor Henrik With, Ingemann
Torps v.13, 7040 Trondheim. Tlf. 73 50 98 20/911 72 188
E-mail: thorwith@online.no

Øvrige sentralstyremedlemmer

Alf Danbolt, Torment, Raymond Lillevik, Nesna,
Ellen Karine Odland, Bergen, Ulf Asp, Tønsberg,
Jan Bygstad, Bergen.

Varamedlemmer:
Helge Unneland, Bergen, Torleiv Haus, Bryne

FBBs lokallag/kontaktpersoner

FBB-Bjergvin v/Gunnar Johnstad
FBB-Agder v/Sigurd A. Svendsen
FBB-Østfold v/Runo Lilleaasen
FBB-Tunsberg v/Terje A. Bestul
FBB-Sunnmøre v/Arne Ørstavik
FBB-Romsdal og Nordmøre v/Erling Neerland
FBB-Nidaros v/Torgeir Agøy
FBB-Helgeland v/Raymond Lillevik
FBB-Nord-Hålogaland v/ Jon Syver Norbye
FBB-stud Bjergvin v/Gunnar Innerdal

TROENS ORD

Redaktør: Boe Johannes Hermansen

Redaksjonelle medarbeidere:

Gunnar Innerdal og Alf Danbolt

Redaksjonskomité:

Knut Alfsvåg, Ingvard Hageberg, Odd Sverre Hove,
Ole Fredrik Kullerud, Katrine Masvie.

Opplag: 12 000
Trykk: Nr.1arktrykk AS, Mysen
Grafisk utforming: Helge Kjølborg

Innhold

Leder 3

Hva er FBB 3

FBB har et livsviktig anliggende 4

Bekjennesarbeid blant studenter 6

Hva menes med bekjennelse i Skriften? .. 8

I kjølvannet av lærenemnda 12

Norgeskirken – mål og bakgrunn 14

Bekjennelse som fikk følger 15

Den evangelisk Lutherske Frikirke
og kvinnelig ordinasjon 16

Det Evangelisk Lutherske Kirkesamfunn 18

Bekjennelseskamp i Sverige 19

Bokanmeldelse 21

To spørsmål 22

leder

«For Bibel og bekjempelse?»

BOE JOHANNES HERMANSEN
REDAKTØR

Mange har gjennom årene gjort seg morsomme på FBBs bekostning. Uttrykket «For Bibel og bekjempelse» er bare et av de uttrykkene som har vært brukt.

1. Vi innrømmer gjerne at vi ikke alltid har vært like flinke til å få frem vårt «ja». Det er ikke alltid like lett å formidle et ja, der vi samtidig må si et nei. Dessuten er vårt anliggende ikke alltid like lett å kommunisere inn i et tid og en kirkesituasjon som er mer pluralistisk enn noen gang. Men vi kan sikkert bli bedre til å holde fram det positive anliggende i alt vi gjør. Vi tar gjerne i mot innspill på hvordan dette kan gjøres, om noen har gode råd.

2. Samtidig må vi fastholde at et ja til Guds ord alltid innebærer et nei til det som ikke stemmer med Skriften. Ja, ikke bare til det som ikke stemmer, men også til de som formidler et budskap som fører på avveier, om de fastholder sin vranglære. Det skulle

være nok å vise til urkirkens egen praksis, slik vi finner den omtalt i Det nye testamente.

3. Grunnen til at det må være slik i Kristi kirke på jord er at det vi holder på med, ikke er en lek, men blodig alvor. Dypest sett står det om menneskers frelse eller fortapelse. Derfor er det så viktig at vi forkynner og veileder i pakt med Guds ord og vilje. Slik at vi finner den ene og rette veien, selv om den ikke går rett frem. Den er - som Skriften selv sier - trang og smal, men den har et endemål i en evighet under en ny himmel, på en ny jord.

4. Det er god grunn til å påpeke at ordet bekjennelse er et av de mest positive ladede uttrykk vi kan finne. I Det nye testamente blir bekjennelse brukt både om trosbekjennelse, syndsbejennelse og lovprisning av Gud. Bekjennelse er den kristne kirkes svar på det Gud har åpenbart i sitt ord. Derfor henger bibel og bekjennelse på det nøyeste sammen, ja, er som hånd i hanske.

5. Vi vil også peke på behovet for å finne sammen i dagens kirkelige situasjon, både nasjonalt og internasjonalt. Med de som har den samme gode bekjennelse til Gud.

Vi trenger hverandre, slik at vi kan være til hjelp for hverandre og støtte hverandre, i sorg og glede. Mange av de samme problemstillingene er like, uansett hvor en kommer i verden.

6. Splittelse i Kristi kirke er dypt skadelig for utbredelsen av evangeliet. Jesus selv lærer oss en bedre vei og har lovet oss at det skal bli en hjord og en hyrde. Vi har derfor et kall til å arbeide for kristen enhet, på den apostoliske grunn. Vi bekjenner aldri alene, men med den hellige kristne kirke til alle tider. Det er denne kirke som har fått Kristi lofte: Dødsrikets porter skal ikke få makt over den. ■

Boe Johannes Hermansen (53), opprinnelig fra Rygge, har vært FBBs ansatte sekretær siden 1978. Han er teolog av utdannelse, og arbeider som misjonskonsulent og fritansjournalist. Bosatt i Råde.

Hva er FBB?

Troens grunn

I Den Hellige Skrift finner vi det faste ståsted som trengs i møte med de mange omskiftende syn i vår tid. §1 i lovene lyder derfor: «For Bibel og Bekjennelse har Den hellige skrift og Den norske kirkes bekjennelsesskrifter som grunnlag for sin virksomhet. Det betyr at Det gamle og Det nye testamentets profetiske og apostoliske skrifter er den endegyldige norm i alle spørsmål som gjelder kirkens lære og liv, og at troskap mot Skriften er troskap mot det apostoliske ord».

Troens vei

Det vil alltid være behov for undervisning og veiledning i troens hemmeligheter, slik at vi som enkeltkristne og som menighet kan gå troens vei i lydighet mot Guds vilje. Til FBBs formål hører derfor

Å hjelpe og veilede i aktuelle spørsmål av betydning for forkynnelsen og for arbeidet i menighetene og de frivillige virksomheter i kirken.

Troens strid

I en tid med så mange villedende røster vil en ikke kunne holde fast ved troens grunn uten kamp. Jesus advarte mot forførelse som skulle stå frem i den kristne menighet. Derfor heter det i lovene at FBB har som formål «å fremme en aktiv bekjennelsestroskap» med sikte på

Å vekke våre menigheters forståelse for innholdet i den oldkirkelige og lutherske bekjennelse, Å verge menighetene mot dogmatiske og etiske villfarelser, Å støtte medlemmer som har kommet i en vanskelig stilling for sin bekjennelses skyld.

Troens lovprisning

Men denne basis er ikke noe mål i seg selv. Bekjennelsen er dypest sett lovprisning. Det er den kristne menighets lovprisning og tilbedelse av den treenige Gud og Frelser. Foreningen ser det derfor som en svært viktig oppgave

Å virke vekkende og utdypende på medlemmenes personlige trosliv, Å fremme det kristne fellesskap mellom dem, Å anspre til bibelstudium og teologisk arbeid.

– FBB har et livsviktig anliggende

BOE JOHANNES HERMANSEN

Mange mener at tiden har løpt fra FBB og at vi har gått ut på dato. Men vårt oppdrag er å henvise til Skriften. Den er alltid aktuell, og har et livsviktig budskap til alle tider, for alle mennesker, sier Olav Myklebust (61), formann i FBB.

Myklebust er formann i FBB på sjette året. Han overtok etter professor Arvid Tängberg som døde høsten 2000.

– Det var Arvid Tängberg som fikk meg med i sentralstyret. Vi hadde samarbeidet i mange år om teologiske spørsmål, og jeg ønsket å støtte opp om FBB og Arvids modige lederskap for bibelsk kristendom. Før dette var jeg ikke noe fast inventar i organisasjonen, selv om jeg hadde vært medlem i mange år, forteller Myklebust.

Musikk og idrett

– *Hva med barndom og ungdom?*

– Jeg vokste opp på Fjellhaug skoler, til jeg var ni år. Far var ansatt som lærer ved misjonsskolen. Fjellhaug var et paradys for barn, men «Sinsenrampen» måtte vi også forholde oss til. Sinsen var den tids største drabantby i Oslo og et spennende og utfordrende sted å vokse opp. Jeg ble mobbet som liten på grunn av felekassa, smiler han, men lot meg ikke kue. – Senere gikk diskusjonene

høyt om politiske og religiøse spørsmål. Ved Fjellhaug og Sinsen skoler var det et rikt musikkliv. Far dirigerte blant annet strykeorkesteret. Jeg syntes alltid lillefingeren var for kort og hadde den gangen mer dragnin mot idretten. Andre i orkesteret ble orkestertidmedlemmer i Filharmonien. Hos meg ble det med drømmen. Skoytebanen og idrett av alle slag ble min løpebane, sier Myklebust.

Student

Myklebust forteller at han mot slutten av gymnastiden fikk en åndelig vekkelelse og ble fascinert av Jesus og av Bibelen.

– Gjennom Navigatørene lærte jeg at det var viktig å lære sentrale bibelord utenat og å skrive dem inn i hjertet. Jeg husker at far som både hadde filologisk og teologisk embetsksamen, gledet seg da jeg noe uventet fortalte at jeg ville studere teologi. Jeg begynte på Menighetsfakultetet i 1963.

– MF var et spennende studiested på 1960-tallet på grunn av mange originale og profilerte lærere og dyktige og engasjerte studenter. Det var driv i miljøet både kristelig og faglig, og mye god humor. Innsiktingen mot et rikt åndelig liv og å bygge menigheter og fornye kirken sto sentralt.

– Under studietiden var jeg to ganger på studieopphold i Tyskland og hadde også et tysk statsstipend etter eksamen. Fra før av hadde jeg nær kontakt med engelsk kirkeliv.

Etter feltpresttjeneste ved Haakonsværn

og en periode som konstituert res. kap i Fyllingsdalen ble han ansatt som lektor ved Diakonhjemmets Teologisk Administrative skole i 1974, senere førsteamanuensis ved Diakonhjemmets Høgskolesenter.

Israelsmisjon

– Under studiet tente jeg på hebraisk og har spesielt interessert meg for kirkens jødiske røtter, sier Myklebust.

Helge Aarflot som var en god studiekamerat og senere svoger, fikk ham med som medlem av Den Norske Israelsmisjons teologiske nemnd fra tidlig på 1980-tallet.

FBBs formann er også meget benyttet som sensor ved flere teologiske utdanningsinstitusjoner. Flere bøker har han også vært medforfatter til.

– Det er bibelfagene som er mine hoveddisipliner, men jeg har interesse for all teologi, sier Myklebust, som ikke minst er opptatt av hvordan teologien anvendes i dagens kirkevirkelighet.

– Vi ser mange som påberoper seg Bibelen i kontroversielle spørsmål. Men ofte er formålet å gi legitimitet til standpunkter og holdninger som står i motstrid til bibelsk kristendom. Innholdsmessig er bibelbruken ofte både misforstått og selektiv. Man velger en forståelse av Jesus som passer den moderne tid, og reduserer og beskjærer bibeltekstene på selvalgte og ofte vilkårlige premisser.

– Det er en stor oppgave å gjenreise re-

(Foto: Boe Johannes Hermansen)

spekten for Bibelens autoritet som Guds ord til oss også i dag. Det er livsviktig ikke bare for den enkelte og for kirken som helhet, men også for fred og rettferdighet i global sammenheng, understreker Myklebust.

Bibeldugnad

– *Hvilke utfordringer står FBB overfor?*

– En av de største utfordringene for FBB og andre som ønsker å stå for et klassisk bibelsyn er uten tvil å arbeide for bibelvekkelse. Det er nødvendig å samles til gudstjeneste, men det er også nødvendig at vi fornyer samlinger hvor vi i fellesskap arbeider mer inngående med Bibelens budskap.

– Norge er et folk hvor dugnadsånden har dype røtter. Bibeldugnaden trenger en renessanse. Ånd og hånd bør gå sammen. Da samles vi ikke bare om gode gjerninger, men om Guds visdom og den hjelp vi trenger den korte tiden vi lever her på jorden.

Han legger til:

– Vi trenger å trene folk i bibelsyn og bibelbruk, slik at de kan vite hvem de tror på og bli dugelige i all god gjerning, som apostelen uttrykker det.

– En av oppgavene blir å være med å etablere studiegrupper som kan drøfte kirkelige og samfunnsaktuelle spørsmål med basis i Guds ord. Og som kan fungere som gode fellesskap menneskelig og åndelig.

Studentarbeid

Han understreker også behovet for å satse blant studenter.

– Vi trenger å vekke studenter til et levende engasjement for bibelsk tro og for kirkelig tjeneste. Dette er kanskje det mest strategiske arbeidet fremover. Noen fremsynte medlemmer i FBB har gitt økonomiske midler til et lærefond som vi kan sette inn i dette arbeidet. Her ligger det mange store og spennende utfordringer videre, sier Myklebust, og fremholder:

– FBB har en viktig jobb å gjøre i kraft av et åndelig engasjement. Vi må fortsatt våge å kjempe for det vi tror på. Bare på den måten kan vi være jordens salt og verdens lys.

– *Hva med de som kjemper alene?*

– Foreningen har som oppgave å støtte de som kjemper alene, eller som blir satt under press. Vår oppgave er å oppmuntre og styrke til bekjennelsestrokap i hverdagen, der det koster.

– Vi må selv være på banen og vise hva det betyr å følge Guds ord. Selv om det fører til motstand, er mange takknemlige for at vi byr oss. Uten tvil trenger folk noen å identifisere seg med. Og noen som kan gå foran og vise vei.

På mange felt

– Det dreier seg om både dogmatiske og etiske spørsmål. Kampen står i dag på en rekke felt.

Dypest sett dreier det seg om hvem Gud er, hva han gjør, og hvem mennesket er. Vårt grunnleggende livsfundament som mennesker er den treenige Gud. Noen annen hellig, skapende og frelsende Gud finnes ikke.

Han tilføyer:

– Slik jeg ser det, blir en av FBBs viktigste oppgaver fremover å bygge nettverk mellom ulike kirkelige grupper og personer som ønsker å ta Skriften på alvor.

– Vi som ønsker å stå for en skrifttrokap, må finne sammen, på ulike nivåer. Vi står ofte alene, men må hjelpe hverandre til frimodig vitnesbyrd, også der det koster.

Bibelsk alternativ

Myklebust sier at FBB ofte har fått et negativt stempel på seg fra liberalt og radikalt kirkelig hold.

– FBB er blitt sett på som en hovedmotstander og det har vært om å gjøre å definere oss «utenfor det gode selskap».

– Men saken er jo at vi ønsker å stå for en glad og frimodig bekjennelse til Jesus Kristus som vår Herre og til hans ord. Vi vil stå for et profilert bibelsk alternativ i en pluralistisk tid. Vi vil ikke stå utenfor, men med Skriften i Kirken.

Stat-kirke

– Hva er FBBs bidrag i debatten om statkirke?

– Vårt anliggende er å peke på at kirken er Guds kirke, hvor Hans ord skal være retningssøkende. Staten skal ikke diktere hva kirken skal mene. Den har intet mandat verken som «fotballdommer» over kirken eller som «opperstebes».

– Vi må være klar over at statsmakten er imperialistisk og ønsker å bruke kirken som et politisk instrument, svarer Myklebust.

Og fremholder:

– Samtidig er det viktig å peke på at kirken har grenser, som Bibelen selv definerer. Kristi kirke har klare kjennetegn, både når det gjelder lære og liv, forkynnelse og sakramentforvaltning.

– Den kristne kirke er åpen for alle syndere som omvender seg og tror, sier formannen i FBB, Olav Myklebust. ■

BEKJENNELSES ARBEID

blant studenter

FBBs studentlag på Norsk Lærerakademi (NLA) i Bergen har våknet til liv igjen.

GUNNAR INNERDAL

Laget har per i dag 10-15 aktive medlemmer, men også en del andre kommer innom på møtene, både studenter og folk utenfra.

Det arrangeres tre til fem møter i semesteret, med foredrag om aktuelle bibelsyns- og bekjennelses-spørsmål, bibeltimer og temadager som inneholder morgenbønn, foredrag og nattverdgdstjeneste, sist i oktober med fordypning i bibeltolkning i ur- og oldkirken ved Oskar Skarsaune. I mars ble det arrangert temadag om kjønn og samliv i Bibelen med Thomas Bjerkholt og Gunnar Johnstad på tallelisten.

Vi treffer en gjeng med blide og oppegående studenter rundt bordet ved lunsjtid på NLA.

– *Hvorfor er dere med i FBB-stud,* spør vi.

Bjarte: – FBB har en agenda som jeg slutter meg til, ikke bare som vanlig kristen eller «ekmann», men som også er interessant og spesielt viktig for meg som teologistudent.

– *Hva er denne agendaen?*

Inge: – Å løfte fram bibel og bekjennelse som sentrum i all teologi. Dette fordi Kristus kommer i sentrum (1 Kor 2,2) nettopp når Skriften og bekjennelsen kommer i sentrum.

Bjarte: – Ja, i dag er mange enige om å ha Skriften som autoritet, men sier likevel mye rart om bekjennelsen, dvs innholdet i troen som Skriften gir oss. Vi må fastholde at dette ikke kan skilles fra hverandre.

– *Hva tilfører FBB-arbeidet studiehverdagen?*

Kristian: – Det utdyper den teologiske undervisningen.

Bjarte: – Når undervisningen blir stor, uklar og forvirrende, slik den ofte blir for uerfarne teologistudenter, er FBB-stud arbeidet med på å forankre teologien og gi den en tydelig ramme.

Inge: – Ja, slik at teologien blir aktuell for kirken og kristenlivet, ikke bare som en akademisk disiplin.

– *Er det noen FBB-stud arrangementer som har betydning spesielt mye for noen?*

Inge: – Henry Skogvoll om rettferdiggjørelsen våren 2005 – fordi det var den dagen min rettferdiggjørelse ble prinsipielt satt utenfor meg selv, han viste meg at jeg ikke har noen verdens ting å stole på i meg selv overfor Gud.

Kristian: – Einar Solli nå i januar, han ga en meget god og saklig redegjørelse for Skriftens klarhet og andre kjernepunkter i luthersk teologi.

Noen av guttene i gjengen er blant de morgenfriske som samles til morgenbønn og bibellesning på bønnerommet på NLA hver ukedag kl 0810. Vi spør en av de mest trofaste, Rune Richardsen, hvorfor han er med på det og hva det tilfører ham i studiehverdagen.

– Det er å starte dagen riktig, med et møte med Gud som er livets opphav. Samtidig er det også positivt for studiehverdagen både fokus- og tidsmessig – det gir bedre arbeidsforhold.

– *Hva med fremtiden, lurer vi på – hvor går veien, hva skal disse unge mennene bli når de blir store?*

Svarene er mange og delvis humoristiske, men inklud-

Noen av de aktive medlemmene i FBB stud på NLA: (f.v.) Inge Anderland, Bjarte Hove, Asgeir Stanghelle, Arne Fedele, Kristian Kjøperud, Rune Richardsen. (Foto: Gunnar Innerdal)

derer: Teolog og småbrukar (kombinert med et halvt grunnfag i Husdyrmiljø, og kanskje omvandrende filosof). Noen anser seg for å være prestespirer, andre kanskje lærere av en eller annen sort eller misjonærer..?

– *Er det ellers noen som har noen innspill dere vil komme med?*

Asgeir: – Det er viktig å skille mellom fariseisme eller

moralisme og kristendom, vi må ikke være så opptatt av å fordømme og avvise andre at budskapet til slutt ikke treffer oss selv. Kritikken må gå alle veier.

Bjarte: – Vil avlevere en slenger til studentene ved de andre teologiske utdanningsinstitusjonene: – Det er nok flere enn oss her på NLA som har behov for det FBB driver med! Så kom igjen, start opp! ■

Hva menes med

BEKJENNELSE

i Skriften?

GUNNAR INNERDAL

- Hva er grunntrekkene i Det gamle testaments tale om bekjennelse?

- I Det gamle testamente (GT) skjer bekjennelsen til Gud som lovsprisdende gjenfortelling av hans gjerninger i historien. Israellittene bekjente seg til den Gud som hadde gått inn i fedrenes og folkets liv, som hadde gått med dem og ledet dem, jf. de lovsprisdende historiske tilbakeblikkene i tekster som 5 Mos 26,5b-9; Jos 24; Sal 105. Bekjennelsen til Guds gjerninger var et lovsprisdende og jublende JA til disse gjerninger. Slik hører anerkjennelse og be-kjennelse sammen. Bekjennelsen til Gud i GT er ikke noe skrivebordsprodukt, blitt til ved at mer eller mindre dyktige teologer satte seg ned og begynte å reflektere over hvordan Gud er, for så å prøve å beskrive ham med de rette ord og vendinger. Bekjennelsen er ikke blodfattig abstrakt-teologisk spekulasjon, men en historisk trosbekjennelse, vokst frem av Guds handlinger med og for folket i historien. I bekjennelsen loves og takkes og prises Herren for sitt storverk. Den er som et hyllingsrop: Guds folk hyller sin Gud med et rop, slik som et jordisk folk hyller sin konge med et rop når han kommer til dem. Disse storverk bekjentgjøres/bekjennes også for folkene, jf. 1 Kron 16,4-13, og jf. Sal 22,23, der salmisten sier at han vil forkynne Herrens navn for sine strøsøken og «lovsyngere» (= be-kjenne) ham i menigheten.

- Bekjennelsen har altså en dobbel retning: til Gud og om Gud?

- Ja, bekjennelsen avlegges for Gud, den er en lovsang til ham og høres av ham først. Denne lovsang fungerer som Gudsfolkets svar på Guds nåderike til-tale. Slik er den ikke uttrykk for menneskers meninger eller overbevisninger om Gud, men et JA til ord fra Gud. Gud er bekjennelsens opphavsmann.

Deretter tales bekjennelsen til og høres av mennesker. For mennesker som hører denne bekjennelse, får den karakter av et vitnesbyrd om Gud.

Både bekjennelsen til og bekjennelsen om Gud er uttrykk for at troen ikke kan tie, den må be-kjenne Gud og hans gjerninger. Denne bekjennelse fungerer som et vitnesbyrd om at Guds gjerninger er grunnleggende for menneskers liv, det faste punkt i tilværelsen som de orienterer seg ut fra.

- Fores grunntrekkene i Det gamle testamente videre i Det nye testamente?

- Ja, grunntrekkene i GTs bekjennelse finner vi videreført i Det nye testamente (NT). Også her fortelles det om hva Gud har gjort, i Jesus Kristus. Og Jesus be-kjennes ved at Jesus-hendelsen gjenfortelles som frelseshendelse med avgjørende betydning for be-kjennernes liv. Overfor andre mennesker fungerer be-kjennelsen som et vitnesbyrd avlagt for at mennesker som hører eller leser det, skal kunne vedkjenne seg det som sitt livs fundament.

- Kan du si litt om bekjennelsesterminologien i NT?

- Grunntekstens ord for 'be-kjenne/-se' i NT er *homologá/homologia* som betyr å tale på samme vis, si med tilslutning, samtykke. Det henter sin opprinnelige

(Foto: Boe Johannes Hermansen)

Intervju med førsteamanuensis i Det nye testamente ved Norsk Lærerakademi, bibeloversetter og formann i FBB-Bjergvin, Gunnar Johnstad.

betydning fra profan gresk, hvor det brukes særlig i rettspråket og betyr å vitne bekræftende eller benektende, å gi sin personlige tilslutning til en sak eller en person, å vedstå seg sin samhørighet med - jf. på norsk vendinger som «vedkjenne seg», «kjennes ved noen» eller «be-kjenne seg til noe» - i motsetning til en teoretisk og uforpliktende tilslutning. Å be-kjenne er altså å tone flagg, ta parti for, innrømme at slik forholder det seg, å si et klart, offentlig og forpliktende JA.

Under innflytelse fra Septuaginta, den greske oversettelsen av GT, blir ordet dessuten (ofte med forstavel-sen *eks-*) ensbetydende med å prise Gud, lovsang (det samme gjelder ordet for bekjennelse [*confessio*] brukt i kirkenes andre gamle språk, latin), jf. Matt 11,25; Luk 2,38; Rom 14,11; 15,9; Hebr 13,15.

Men skal vi få frem fenomenet 'bekjennelse' i NT i hele dets fylde, kan vi ikke bare se på de stedene som har de 'tekniske' greske ordene *homologá/homologia*. For terminologisk er ikke «bekjennelse» i NT en fastlagt og entydig størrelse - bekjennelse kan saklig sett foreligge også uten bruk av direkte bekjennelsesterminologi.

- Hvilke tekster er viktige for å forstå hva bekjennelsen er i NT?

- Teksten i Matt 10,32-33 (parallell Luk 12,8-9) er trolig utgangspunkt for store deler av bekjennelsestradisjonen slik den utvikler seg i urkristendommen. Der sier Jesus: «Hver den som kjennes ved meg for menneskene, skal også jeg kjennes ved for min Far i himmelen. Men den som fornekter meg for menneskene, skal også jeg fornekte for min Far i himmelen». Teksten er antitetsk: be-kjenne/vedkjenne seg/si ja settes opp imot fornekte/si nei - noe tredje alternativ gis ikke.

Den fremholder at det er et samsvar mellom jordisk bekjennelse til Jesus og hans himmelske «bekjennelse» for sin Far. Jesus opptrer som avgjørende rettsvitne i dommen: Han viser til hvem det er som har sagt JA til ham på jorden og dermed tilhører ham, og hvem det er som har sviktet ham og avvist ham og dermed stilt seg utenfor fellesskapet med ham. Og det er dette menneskers be-kjennende eller fornektende forhold til Jesus som blir utslagsgivende i Guds dom. Jeg vil også minne om at denne teksten er en av de synoptiske tekster NT-professor Sverre Aalen anførte i sin såkalte jähvistiske kristologi: Han viser til at begreps-paret be-kjenne/fornekte brukes i GT og i jødedommen om menneskers forhold til Gud selv, og at Jesus ved å bruke disse termer når han taler om menneskers forhold til seg, går inn i en rolle som egentlig tilligger Gud. Han utfordrer med andre ord mennesker til å ta stilling til seg som guddommeligg.

Jeg vil også nevne to tekster i NT som - indirekte eller direkte - synes å stå i tradisjonen fra Matt 10,32-33: I Ap 3,5b finner vi en gjenklang av andre del av antitesen i Matt 10,32: Han som «har de sju Guds engler og de sju stjerner» sier at han for sin Far og hans engler vil «kjennes ved» navnet til den som er oppskrevet i livets bok. Første del av verset omtaler «den som seirer». Å vedkjenne seg Jesus og be-kjenne hans navn er altså å seire, dette er Åpenbaringsbokens spesielle profilering av be-kjennelsen. Også i 2 Tim 2,12 finner vi en gjenklang av Matt 10,32-33: «Holder vi ut, skal vi også herske med ham (= Jesus Kristus). Fornekter vi, skal han fornekte oss». Her er altså «kjennes ved/ be-kjenne» i første del av antitesen i Matt 10,32 erstat-

tet av «holde uts», og slik ser vi enda en viktig side av bekkjennelsen: Den er utholdende, lar seg ikke stoppe eller kneble om den møter motstand og trengsler.

Til sist kan vi i denne sammenheng minne om det Johannes skriver i Joh 12 om jøder som nok var kommet til tro på Jesus, men som nettopp ikke lot troen bli hørbart formulert som bekkjennelse fordi en slik bekkjennelse hadde sine omkostninger. De «bekjente ikke» sin Kristus-tro, skriver Johannes, av redsel for konsekvensene - at de skulle bli utstøtt av synagogen, 12,42-43 (jf. Joh 9,22: jødene hadde bestemt «at den som bekjente at Jesus var Messias, skulle utstøtes av synagogen»). En slik bekkjennelsesløs holdning kommenterer Johannes skarpt slik: «De ville heller ha ære fra mennesker enn ære fra Gud». Bekkjennelsesløs Kristus-tro er et tegn på menneskefrykt.

- Hvordan innholdsbestemmes Kristus-bekkjennelsen i den eldste kristne tid?

- Bekkjennelsen til Jesus blir i urkristendommen utfoldet i flere retninger. Således finner vi meget tidlig sammenfattende overleveringer som etter sitt innhold var en bekkjennelse til Kristus og hans verk. Paulus viser til en slik overlevering når han i 1 Kor 15,3-5 sammenfatter det urkristne budskap: «Først og fremst overga jeg til dere det jeg selv har tatt imot, at Kristus døde for våre synder som skriftene har sagt, at han ble begravet, at han sto opp den tredje dagen som skriftene har sagt, og at han viste seg for Kefas og deretter for de tolv». Disse overleveringer er på sin side videreføringen av det som gjerne kalles den kristne urbekkjennelse, den korte bekkjennelsen av Jesus som Herre (gr. *Kyrios*): «Jesus er Herre(n)». 1 Kor 12,3, jf. Rom 10,9b hvor Paulus skriver at denne bekkjennelsen sitter i munnen som troens hørbar, formulerte uttrykk, og at den er nødvendig til frelse: «vis du med din munn bekkjennet at Jesus er Herre ..., da skal du bli frelst». Denne *Kyrios*-bekkjennelsen er egentlig den eneste Paulus formulerer som en direkte (terminologisk) bekkjennelse i sine brev. Han underviser og forkynder selvsagt mye om Jesus Kristus, Guds Sønn, men ikke på samme måte i bekkjennelsens form. Dette skyldes trolig at apostelen anså *Kyrios*-bekkjennelsen som den kommunikativt viktigste i motet med den gresk-romerske verden med dens hersker- og keiserkultur. Den er en mot-bekkjennelse til keiserkultens: «Keiseren, (han er), herre!» (gr. *kaisar Kyrios*).

Og Paulus understreker at den grunnleggende

bekkjennelse til Jesus som Herre, kan intet menneske komme frem til selv, det er et under som Den hellige ånd bevirker. Ingen kan fremsi denne bekkjennelse uten «Den hellige ånd», 1 Kor 12,3.

Urbekjennelsen av Kristus som Herre uttrykker troen på at Gud i en ny og enestående handling har oppreist Jesus fra Nasaret og opphøyet ham til herrestilling, jf. Apg 2,36; Fil 2,11. At urmenigheten, som i begynnelsen besto av jøder, slik våget å bekkjenne Jesus som Herre(n), er noe av det dristigste man kan tenke seg. For Herre-navnet er i de gamle greske oversettelser av GT Guds spesielle navn (Jahve). Herre-tittelen er Guds tittel. Denne tittel overfører de første kristne på Kristus. Bekkjennelsen til Jesus som Herre gir ham altså status på linje med Gud selv, er uttrykk for hans guddommelige stilling.

Videre finner vi i 1 Kor 8,6 en to-leddet bekkjennelse hvor troen på én Gud og én Herre understrekes overfor hedningens flerguderi, en bemerkelsesverdig fremhevelse av Jesu Herre-status som guddommelig. Teksten er en kristen nytolkning av jødernes grunnleggende trosbekkjennelse (Sjema) til Israels Gud som den ene Herre (5 Mos 6,4). I første strofe slutter Paulus seg til jødernes gudstro, både jøder og kristne tror på den ene Gud, fedrenes Gud: «Men for oss er det én Gud, vår Far. Alt er fra ham, og til ham er vi skapt». Det bemerkelsesverdige er at Paulus i andre strofe, som har samme stil og rytme som den første, innholdsmessig nesten repeterer den første, men med én viktig endring: Herrepredikaten «overtas» av Jesus Kristus: «Og det er én Herre, Jesus Kristus. Alt er til ved ham, og ved ham lever vi.» Paulus bruker altså den jødiske gudstro til å forklare hvem Jesus er. På en oppsiktsvekkende, tilsynelatende «ubekymret» måte inkluderer Herren, Jesus Kristus, i jødernes tro på bekkjennelse av den ene Gud. Paulus redefinerer monoismen til en kristologisk monoisme, Jesus inkluderer i Israels Guds unike identitet.

- Finnes det andre bekkjennelser til Kristus enn som Herre i NT?

- Foruten bekkjennelsen til Jesus som Herre omtales Jesus i bekkjennelsens terminologi i NT som «utsending og oversteprest» (Hebr 3,1; 4,14) og som «kommet i kjøtt og blod» (1 Joh 4,2; 2 Joh 7). Og vi må også nevne bekkjennelsen til Jesus som Messias, som foreligger mange steder i NT også der det ikke direkte brukes bekkjennelsesterminologi. Således har avsnittet om Peters svar på Jesu spørsmål om hvem disiplene sier han er i Matt 16,13-20 med rette i Bibelselskapets oversettelse fått overskriften «Peters bekkjennelse», selv om ordet «bekjenne/-lse» ikke finnes i teksten. Peters ord til Jesus, talt på vegne av disiplene, om at Jesus er «Messias, den levende Guds Sønn», utgjør et midtpunkt i Matteusevangeliet oppbygning, her lyder Kristusbekkjennelsen sterkere og mer fyllestgjørende enn noe annet

sted i evangeliet. I denne bekkjennelsen skal vi merke oss fire ting:

1) Kristusbekkjennelsen er en salighetssak: På sin bekkjennelse til Jesus erklæres Peter salig.

2) Bekkjennelsen til Jesus skyldes guddommelig åpenbaring. Det understrekes altså også her (jf. 1 Kor 12,3) at denne bekkjennelse ikke er noe et menneske kan tenke seg frem til eller komme frem til av seg selv, men er uttrykk for en åpenbaring fra Gud.

3) Det er den bekkjennende Peter Jesus vil bygge sin kirke på. Bekkjennelsen er altså grunnlaget for Jesu Kristi kirke, messiasidenes gudsfolk.

4) Og det er en slik bekkjennelses-kirke - og bare den - som har fått løfte om at dødsrikets porter ikke skal få makt over den.

Det ligger også i det som er sagt ovenfor om at bekkjennelsen også er lovprisning, at nytestamentlige tekster som i forskningen på grunnlag av spesielle kjennetegn gjerne klassifiseres som Kristushymer, også har bekkjennelsespreg. Overgangen mellom bekkjennelsesformler og kristologiske hymer er i det hele tatt ikke lett å trekke. Det gjelder tekster som Fil 2,6-11; Kol 1,15-20; Ef 1,3-14; 5,14; 1 Tim 3,16 og 2 Tim 2,11-13.

Formelaktige to-leddede tekster som først taler om Kristi forendelse, deretter om hans oppstandelse/ opphøvelse, slik vi finner det i eksempelvis Rom 1,3-4; 1 Kor 15,3b-5 og 2 Kor 13,4, blir ofte omtalt som bekkjennelsesformler. Men også disse har hymnisk preg.

- Finnes det i NT i tillegg til de rent kristologiske bekkjennelsene også andre bekkjennelsesformler?

- Som allerede nevnt (angående 1 Kor 8,6) finnes det to-leddede bekkjennelsesformler som taler både om troen på Gud og Kristus, jf. 1 Tim 2,5. Det finnes også tre-leddede bekkjennelsesformler, altså en bekkjennelse til Gud som Fader og som Sønn og som Helligånd, jf. Matt 28,19; Rom 1,2-3; 1 Kor 12,4-6; 2 Kor 13,13; Ef 2,18. Disse treleddede bekkjennelser er ikke noe nytt eller noe som er på siden av den opprinnelige Kristusbekkjennelsen, men de er en direkte konsekvens av urbekkjennelsen til Kristus som Herre. Og de utgjør grunnlaget for de oldkirkelige bekkjennelsesdannelser.

- Kan det sies noe om hva som er kilden for de nytestamentlige bekkjennelsene, hvor de har sin opprinnelse?

De har utvilsomt hørt hjemme i den tidligste gudstjenesteføring, kanskje særlig knyttet til dåpen. Dernest må vi nevne konflikter- og forfølgelsessituasjoner: Bekkjennelsen til Jesus som Herre, som «vår eneste hersker og Herre» (Jud 4), som «herrenes herre» (1 Tim 6,15; Åp 17,14) ble avlagt i skarpeste motsetning til hersker- og keiserkulten i det 1. årh. e.Kr. Mot myndighetenes krav om å hylle keiseren som herre, lyder de kristnes proklamasjon: Jesus, og bare han, er Herre!

Denne bekkjennelse fungerer som en protest mot alle maktpretendenter, alle som gjør krav på den lojalitet og lydighet som alene tilkommer Jesus Kristus. I en tid da det for de fleste mennesker ikke spilte noen større rolle om de hadde en herre mer eller mindre (jf. Paulus' ord i 1 Kor 8,5: det finnes jo mange såkalte herre), fremsto det en liten gruppe mennesker for hvem det var alt annet enn likegyldig, ja et spørsmål om liv eller død hvilken herre de lovet sin troskap.

- Hva med ordparet Bibel og bekkjennelse i denne sammenheng?

- Når vi bruker uttrykket «Bibel og bekkjennelse», bruker vi som oftest ordet 'bekkjennelse' om en bekkjennelse om Gud, ikke til ham. Det er denne form for bekkjennelse vi har i de lutherske kirkers bekkjennelseskriter (Apostolicum, Nicenum, Athanasianum, Den augsburgske bekkjennelse, Luthers lille katekisme). Bekkjennelseskriteriene er (mer eller mindre) korte, samlende uttrykk for Bibelen hovedinnhold, de hjelper oss til å se Bibelen i sammenheng. De har som oppgave å fastholde den rette forståelse av Gudsfolks felles bekkjennelse. De er viktige og nødvendige når det oppstår uenighet som truer med å splitte menigheten, eller når det 'bare' er usikkerhet angående meningen med den felles bekkjennelse til den treenige Gud. Det latinske ord for et bekkjennelseskriter, symbolum, betyr egentlig 'passord', 'gjenkjenningsord'. Likesom soldaten i felten har sitt passord som identifiserer ham og skiller ham fra fienden, så har Kirken i sine bekkjennelser sitt løsenord, sitt feltrop og sitt gjenkjenningstegn. Bekkjennelsene fungerer som identitetsmarkører, de er det samlede uttrykk for det avgjørende og umistelige i den kristne tro og lære.

Om forholdet mellom Bibel og bekkjennelse i betydningen kirken bekkjennelseskriter er avslutningsvis å si at de formulerte bekkjennelser er avledet av Skriften som ytterste norm, de er verken sideordnet eller overordnet Skriften. De henter sin autoritet fra Skriften. Og det er verdt å huske på at bekkjennelseskriteriene er blitt til i kamptider, der vranglærere samtidig med at de påberopte seg Bibelen, undergravde sentrale og grunnleggende bibelske sannheter. Slikt vil Kirken stadig være utsatt for. Derfor trenger vi bekkjennelseskriteriene som stående beredskap, til hellig vern om Skriften. Å holde fast ved bekkjennelsen (jf. Hebr 4,14) er å holde fast ved det grunnleggende i vår kristne tro. ■

*I bekkjennelsen
loves og takkes og
prises Herren for
sitt storverk*

Formann i FBB-Bjørgvin, Gunnar Johnstad. (Foto: Boe Johannes Hermansen)

I kjølvannet av LÆRENEMNDA

OLAV MYKLEBUST
FORMANN I FBB

Lærenemndas innstilling om skriftforståelse og skriftbruk i homofilisaken sier innledningsvis at den er innrettet mot kirkens forkynnelse og undervisning. En nærmere undersøkelse viser at det likevel sies lite om hvordan homofilspørsmålet skal presenteres i forkynnelsen. Utredningen blir i hovedsak en fremstilling av nemndmedlemmenes personlige syn og ender med at den ene halvdelens konkluderer med at det foreligger to uforenlige syn, og at ikke begge kan være retningsgivende for kirkens lære, ordninger og liturgi.

Det kan likevel virke som om begge parter forutsetter at to uforenlige syn kan rommes innenfor kirken. Alle og enhver vet jo at de finnes der. Men kan kirken på Skriftens grunnvoll stå for to syn og skal begge kunne forkynnes som Guds åpenbaringsord til mennesker i dag? Noen frimodighet til å anbefale det har nemnda ikke. Men nemnda avgir ikke en endelig læreavgjørelse. Den kan i andre sammenhenger eller senere komme til å bli vurdert annerledes (s 23).

Hvor uforenlige?

De to syn er uforenlige, men er de så uforenlige at det gir grunnlag for vegring mot gudstjenestefellesskap? Til dette sier nemnda at kirken må kunne tåle at enkelte ut fra sin overbevisning i homofilisaken vegrer seg mot å ha gudstjenestefellesskap med presten eller andre som deltar i gudstjenesten, «selv om kirken som helhet ikke anerkjenner grunnlaget for denne vegring» (s126). Kirken som helhet kan forstås på ulike måter. Det kan være kirken slik den manifesterer seg gjennom sine lærende organer. Men kirken som *helhet* kan også være alle kirakens medlemmer. Uansett kan det se ut som om nemnda åpner for at enkelte bør få lov til å vegre seg mot gudstjenestefellesskap selv om ikke alle er enige i at det er grunnlag for

dette. Men dermed innrømmer man at de ulike syn faktisk er kirkesplittende.

Det man kan spørre om er: Hva skal Kirken som *helhet* forkynne og lære i homofilspørsmålet? Her dreier det seg om kirken som ansvarlig lærende fellesskap. Hva skal kirken som ansvarlig lærende fellesskap forkynne? Hva skal forkynnes og læres som gyldig og sant i gudstjenesten og i møte med enkeltmennesker? Skulle ikke en avklaring av dette være selve hovedpoenget med en læremessig behandling av skriftforståelse og skriftbruk? Dette har nemnda ikke vist seg å være i stand til å uttale seg samlet om.

Ståsted i Skriften

Begge parter har innrømmet hverandre at de har et ståsted i Skriften, og at det dermed tross alt er et enhetsgrunnlag. Derfor har begge i fellesskap gitt en allmenn presentasjon av den skriftforståelse og skriftforpliktelse de står sammen om. Men presentasjonen av et felles ståsted, gir i seg selv liten grunn til tillit. Bibelen viser eksempler på at endog djevelen kan forholde seg til Skriften som Guds autoritative ord og kan kle seg som en lysets engel for å nå sine mål. Gjennom den konkrete skriftbruken og konfrontasjonen med det første bud avsløres han som en forfører som forsøker å stille seg selv i Guds sted og tilrane seg hans herredømme (Matt 4, 1ff).

Lærenemnda sier at «vi er forpliktet på Skriftens vitnesbyrd om Kristus som aldri diskriminerte noe menneske.» Når man leser dette, undres man på om nemndas medlemmer virkelig kan ha lest i Det nye testamente. I begeistring over hvor fantastisk ikke-diskriminerende Jesus var, har nemnda «glemte» de mange sterkt diskriminerende utsagnene av Jesus. De tydelige grensesette ved Jesusordene om en dobbel utgang på livet er visket bort til fordel for den ikke-diskriminerende Kristus. Hele nemnda slutter seg til at «Guds kjærlighet retter seg mot ethvert menneske uavhengig av... moralsk livsførsel.» (s 47).

Det er sant at Gud er kjærlighet. Men at Guds kjærlighet skulle være upåvirket av moralsk livsførsel, stemmer ikke. Det fordreier det bibelske gudsbildet og krenker rettighetene og verdet til dem som krenkes på grunn av menneskers mangel på moral.

Rett Skriftforståelse?

Hele nemnda er enige om at «Skriften forstås rett når den leses i lyset fra det som er denne åpenbaringsens sentrum: Kristus» (s 43). Som forståelsesnøkkel til homofilspørsmålet er denne påstanden til liten hjelp. I og med at nemnda kommer til motstridende resultater, kan det bety at den ene eller begge parter ikke kan ha lest Skriften ut fra Kristus. En annen mulighet kan være at påstanden er feil, fordi den bare angir et formalt fortolkningsprinsipp.

Hva er så skriftforståelse for nemnda? «Med skriftforståelse menes en helhetsforståelse av Skriften som inkluderer tolkningsprosessen. Begrepet henleder oppmerksomheten på samspeillet mellom en helhetlig forståelse av Skriften og arbeidet med å tolke de bibelske tekstene» (s 24).

Et avgjørende spørsmål blir om det er en helhetlig forståelse som styrer, eller om det er forståelsen av de enkelte tekstene som skal danne basis for en helhetlig forståelse. Vanlig fortolkningslære regner med at en teksttolker kommer til tekstene med en forforståelse. En utdypet forståelse dannes gjennom tolkningsprosessen som korrigerer forforståelsen. Nemnda regner med at dette skjer gjennom kirakens felles lesning av tekstene, og at man slik når frem til en felles forståelse. Problemet er bare at teorien ikke synes å stemme i den aktuelle saken. Tolkningsprosessen fører tvert imot til et resultat hvor halve nemnda bruker sin Kristus til å sette skriftvitnesbyrdet til side. Det er da grunn til å anta at forforståelsen kan ha overtatt styringen. Helhetsforståelsen som tekstene settes i forhold til, går ut på at vår tids forpliktende og likestilte homofile samliv ikke er innenfor de avvisende bibelske tekstene

Førsteamanuensis Olav Myklebust (61) er formann i FBB. (Foto: Boe Johannes Hermansen)

horisont. Av den grunn rammes de ikke av den sterke avvisningen i disse tekstene. Den helhetlige forståelsen lar seg ikke påvirke av de resultater tekstarbeidet bringer, for resultatet er gitt i og med forforståelsen som er hentet fra vår tids tolkningsrammer.

En slik fortolkningsmetodikk begrunnes med at «vi alltid fortolker Skriften innen vår tids kulturelle og historiske kontekst med de tolkningsrammer den gir oss.» (s 24). Her gis vår tids tolkningsrammer en for stor betydning. Ved å angi en allmenngyldig tolkningsmåte som gjelder for alle, foretar nemnda en innskrenkning av menneskers mulighet til å tolke ved hjelp av kulturelle og historiske forhold som går langt ut over vår tid. Muligheten for et kritisk forhold til vår egen samtid, er dermed også langt større enn nemnda forutsetter.

Prismet

Lærenemnda presenterer som nevnt, tolkningsprosessen som det prisme vitnesbyrdet i Bibelen brytes gjennom for det kommer inn i vår tid. Tolkningsprosessen får dermed en normerende funksjon som overstyrer Skriftens vitnesbyrd. Tradisjonen som forpliktende og likestilte homofile samliv ikke dannes, overskygger selve skriftvitnesbyrdet.

Konsekvensen er at «Skriften alene» detroniseres som overordnet norm.

Et premiss som hentes inn i tolkningsprosessen, går ut på at det mellom den gang og nå foreligger en avgjørende kulturforskjell. I vår tid foreligger det et forpliktende og likestilt homofil samliv mellom mennesker med en grunnleggende homoseksuell orientering. Et slikt samliv er ikke innenfor bibelteksternes horisont, hevder de som støtter homofil samliv. En direkte overføring av tekstene som omhandler homofil praksis til vår tid, uten øye for denne kulturforskjellen, vil derfor være en feiltolkning (s 91 og 132). Likevel forsøker disse nemndmedlemmene underlig nok å begrunne at Jesus og Det nye testaments etikk bygger opp under et forpliktende og likestilt homofil samliv (!)

Ved hjelp av retoriske honorord som trofasthet, kjærlighet, gjensidig forpliktelse, oppofrelse og omsorg i sårbarhet, rydder denne floyen et rom hvor de hevder at de avvisende bibeltekstene ikke kan anvendes. De mange uforpliktende og løsslupne formene for homoseksuell utfoldelse tas ikke i betraktning. For denne gruppen i lærenemnda blir de avvisende tekstene lite relevante i og med at forfatterne ikke kjente til vår tids for-

I begeistring over hvor fantastisk ikke-diskriminerende Jesus var, har nemnda «glemte» de mange sterkt diskriminerende utsagnene av Jesus

pliktende og likestilte homofile samliv. Det forundrer at så mange har latt seg fange inn av en slik overflattisk og skjønmalmt oppfatning av hva spørsmålet gjelder.

Spørsmålet om dømmekraft

Dømmekraften har stor betydning for å avgjøre hva som er rett og etter Guds vilje. Nemnda skriver en del om dette. Det alvor som legges inn over oss fra Rom 1, 28 nevnes ikke. Her sier Paulus: «Fordi de ikke brydde seg om å ha kunnskap om Gud, overgav Gud dem til deres egen sviktende dømmekraft, så de gjør slikt som ikke sommer seg.» Om de som følger en urett levemåte, sier apostelen: «De vet at Guds lov sier at de som gjør slikt, fortjener å dø. Men ikke bare gjør de det selv; de roser også andre som gjør det.» (v 32).

Her blir avstanden mellom den gang og nå kort. Når dømmekraften svikter, pipler uretten frem og mennesker er ille ute. Men enda verre er det for kirken. For når den mister dømmekraften, roser den det som ikke er rosværdig. Det må ikke bli kirakens «fremtid» i kjølvannet av lærenemnda. ■

NORGESKIRKEN

– mål og bakgrunn

- Vi ønsker å bygge fellesskap der bibeltroende kristne kan være sammen i tro og tilbedelse, innenfor den verdensvide, allmenne kirke. Dette sier Gunnar Torset, medlem av interimstyret i NorgesKIRKEN.

GUNNAR INNERDAL

NorgesKIRKEN har snart klar søknad om å bli godkjent som valgmenighet i Den norske Kirke, i samsvar med vedtak i Kirkemøtet november 2005 som åpner for dette. En gruppe nær tilknyttet FBB har arrangert såkalte Timoteusmessen i Kristiansand de seneste årene. Med Timoteus-messene ønsket man å fokusere på troen og den sunne lære, til forskjell fra Thomas-messene, som fokuserer på tvilen.

– Kan du utdype hva som er målet og bakgrunnen for dette prosjektet?

– Mange av dem som står for en konservativ teologi av FBB-typer har brukt de siste 20-30 årene til å gremmes over utviklingen og stadig være «mot» i alle saker. Vi ønsker å drive skapende og byggende arbeid på Bibelens og bekkjennelsens grunn.

Vi ser at mange av møte- og gudstjenestealternativer som vokser fram for kristne med tradisjonell bibelforståelse er svært «lavkirkelige». Det er helt ok, men vi ønsker at det også skal finnes fellesskap som tar vare på en liturgisk gudstjeneste og en klassisk embetsforståelse på konservativ grunn. Det er viktig at det finnes et mangfold her, men at vi likevel står sammen.

En fare for dem som vil stå fast på kirkens klassiske lære, er at man privatiserer troen og bekkjer seg ut fra de kirkelige fellesskap. Gjennom å være en del av kirkestrukturen, med til-

syn fra en biskop som anser vår tro som et legittimt uttrykk for åpenbaringen i Skriften, ønsker vi å understreke troens hellige allmenne dimensjon. De helliges samfunn må både romme det personlige tros livet og være en del av den verdensvide kirke. Det er også viktig at læretukten og kirketukten er i funksjon. Disse skal gi vern imot læreavvik og villfarelse.

– Hvilke reaksjoner har dere fått så langt?

– Fra kirkelig hold har vi fått ulike reaksjoner. Biskop Skjevesland har vært positiv til tiltaket, og uttrykt det offentlig. Fra rådsstrukturen har det vært noe mer blandet, og lederen i Kirkerådet, Thor Bjørne Bore, har vært i media og tvilt offentlig på at vi kan få godkjennelse som valgmenighet – for søknaden i det hele tatt er sendt, noe som er litt merkelig.

Vi er svært spente på hvordan det vil utvikle seg videre, og er innstilt på å gå noen runder for å nå fram. Men vi vil gjerne være klare på at en avvisning av vårt prosjekt fra kirkelig hold vil være et kraftig signal til kristen-Norge om hva slags teologi det faktisk er rom for i DnK.

Noen synes det går sent med å etablere arbeid, men vi tenker ikke slik. Vi har god tid. Vi har like god til som Gud har med å få i gang mer av virksomheten.

Vi har bedt og ventet på at vi skulle få et egnet sted å være. Nå har Gud gitt oss klarsignal ved at vi får holde gudstjenester på Lund behus søndag formiddag kl 11:00. Det er jo midt i

Kristiansand, og vi gleder oss til å starte opp med de månedlige gudstjenestene 27. august. Så får vi se hvordan ting legger seg til rette for det videre arbeidet.

– Kan du si litt mer om forholdet til biskopene?

– Vi ønsker som sagt å bli værende i kirkestrukturen med tilsyn fra en biskop, men det betyr at det finnes biskoper som fastholder at vår teologi er et legittimt uttrykk for kirkens tro og lære og vil utøve tilsyn i samsvar med dette. Men vi ser samtidig at det røyner på, og det finnes grenser for hva man kan tale for en biskop må ansees som en som bryter med kirkens apostolitet og katolitet. Det er for eksempel ikke uproblematisk for oss at det i bispekollegiet ikke finnes noen som holder fast på Bibelens og kirkens lære om kvinners tjeneste i menigheten.

– Hva vil du si om fremtiden, om utviklingen i stat-/kirkesaken og NorgesKIRKENs plass fremover?

– Vi ønsker å være en bevegelse som forener alle gode krefter i kampen for kirkens klassiske

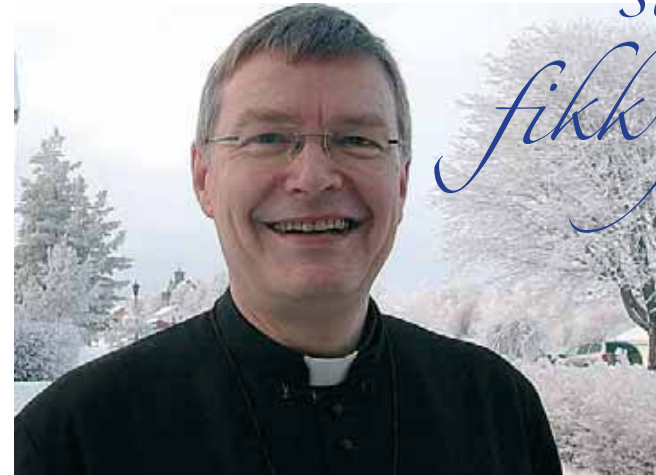
Gunnar Torset (57). Han har vært medlem av sentralstyret i FBB, formann i FBB-Agder og er medlem av interimstyret i NorgesKIRKEN. (Foto: Boe Johannes Hermansen)

lære. Kanskje kommer vi til å bli en slags paraplyorganisasjon for grupper eller noen av de mindre kristne organisasjonene, som vil ha vansker med å holde ut alene dersom det blir et skille stat/kirke. Kanskje kan det bli aktuelt med løsninger der ulike organisasjoner på ett sted har en gudstjenesteturmus der man arrangerer hver sin gang og slik sparer ressurser samtidig som man blir et større fellesskap. Her må veien bli til mens vi går. Vår hjemmeside på internett er allerede blitt en viktig del av vårt arbeid. Overraskende mange er innom vår side www.norgeskirken.no blant annet for å høre på våre andakter/prekener som legges ut for hver søndag.

Til slutt vil jeg si at vi med frimodighet kan løfte vekkelsens møte med framtiden. Ingen kirkestrukturer eller vranglærere kan forandre Guds eget ord. Det våker han over selv. Og hvem vet – kanskje er sekulariseringsbølgen som har skylt inn over vårt land på vei mot sin ende? Det ville egentlig ikke være overraskende, for allerede i Forkynnerens bok leser vi at tomheten er jag etter vind. Men dersom noen vil stå fast på Herrens ord i bønn, forkynnelse og tilbedelse, vil det alltid tjene til det gode. Og vi håper og ber om at Herren igjen vil sende vekkelsens tider over landet vårt. ■

BEKJENNELSE

som
fikk følger

Asle Dingstad (60) klare bekjennelse i ord og handling fikk store følger og førte han ut av Den norske kirke. (Foto: Boe Johannes Hermansen)

BOE JOHANNES HERMANSEN

Mitt ønske har bare vært at kirken skal stå for det den lærer og trekke konsekvenser av det. Sier tidligere formann i FBB, Asle Dingstad, som i 2000 meldte seg ut av Den norske kirke.

– Guds navn kan ikke brukes til å velsigne synden. Det blir å spotte Gud. Derfor må vi i ord og handling ta et oppgjør med både den ubielse tankegang og de som fører en slik vranglære inn i kirken.

– Det er ikke noe annet jeg har gjort, sier den tidligere presten i Larvik, som siden 1998 har vært forlagssjef i Luther Forlag.

Tvunget ut

Han ble kjent lenge for han havnet i sjefsstolen i forlaget

– Det har nok til tider blåst litt omkring meg. Men det er ikke fordi jeg har lagt opp til det. Jeg har bare ønsket å ta troen på alvor, forklarer han.

I juni 2000 så han seg tvunget til å sende sitt utmeldelsesbrev av Den norske kirke. Han kunne ikke «lenger forsvare å være prest i en kirke som på avgjørende måte har brutt med den apostoliske overlevering og som mer og mer avslører at den tilpasser seg tidsånden og skikker seg like med denne verden».

– Jeg skrev dette brevet med stor sorg, forteller Dingstad, som opplever at utviklingen siden 2000 bare har gått videre.

Forfallet fortsetter

– Uttalelsen fra Læremndna som ble lagt frem tidligere i år, er jo ytterligere med på å vise hvor langt det åndelige forfallet

har kommet i Den norske kirke.

– Det var umulig for meg å tjene i en kirke hvor alle biskopene på én nær – gav Sigurd Osberg rett i at mitt tilsynsbrudd med han ikke kunne aksepteres, slik også Den norske Læremnd gav uttrykk for. Og at alle biskopene sto i fullt åndelig fellesskap med hverandre.

For saken var ført til ende, var det en prosess som gikk over flere år.

– Etter at Osberg sto fram og offentlig forsvarte homofilt samliv, brøt jeg kommunien med han. Jeg måtte gjennom mitt vitnesbyrd i ord og handling vise hvor alvorlig denne saken var. Vranglere diskuteres ikke, men avvises, fremholder han.

Avskjed

– Likevel hadde ikke Osberg noe å ta meg på, rent tjenestemessig

Han understreket flere ganger at jeg var en god medarbeider og prost og at han satte stor pris på det personlige og kirkelige samarbeide vi hadde. Men etter hvert som Osberg følte at han fikk ryggdekning i bispemøtet, inntok han en tøffere holdning og satte hardt mot hardt. Jeg var jo også selv interessert i å få en lærermessig avklaring, for en av oss måtte jo lære vrangt.

Dingstad fikk tilbud om å gå av som prost, men beholdt lønn og fortsatte som sokneprest.

– Det var ingen løsning. Dermed kom saken opp i Læremndna, hvor altså Osberg fikk medhold.

– I etterkant har formannen i Læremndna, professor Torleiv Austad, beklaget at man ikke tok biskop Osbergs teologi opp til

Forts. side 23

– ETTER *synoden* 2005

RAYMOND LILLEVIK

Sist sommer gikk et kvalifisert flertall av synodemotet i Den Evangelisk Lutherske Frikirke (Delf) inn for en prøveordning som godkjenner en noe begrenset adgang til ordinasjon av kvinner i kirkesamfunnet. Frem til 2011 kan kvinner ordineres som eldste eller pastor i en menighet, så lenge hovedlederen er mann. Enten må hovedpastor (hvis flere ansatte pastorer) eller formann i eldsterådet (ved kun en pastor) være mann. En kvinne kan heller ikke være tilsynsman i denne perioden.

Synoden uttaler at den i denne perioden ønsker å komme til bunns i forståelsen av Kefale-strukturen¹ i Bibelen, men det er ennå uklart hvordan dette skal skje i praksis.

Synodens ledere har også sagt at ingen menighet skal tvinges til å ha en ordinert som de ikke ønsker. I grunnen en unødvendig opplysning, ifølge artikkelforfatteren, ettersom det er de ca. 80 lokalmenighetene som har kallsretten av sine pastorer og eldste. Riktignok er tilsynsmenn inne i bildet med læresamtale, men de har kun vetorett. Kirkens tilsyn kan altså ikke pålegge noen å ta imot noen hyrde, men kan nekte dem den de ønsker seg.

I løpet av denne vinteren er en håndfull kvinner ordinert. Oslo Vestre Frikirke har innsett Caroline Vesterberg som ungdomspastor. Hun er svensk teologistudent og jobber ifølge Frikirkens avis Budbæreren bl.a i «feminist-radioen» Radio Rakel i Blitzhuset i Oslo. I løpet av høsten ble det kjent

at hun var positiv til homofilt samliv, men etter læresamtaler med tilsyns mannen sier hun at hun stiller seg bak Frikirkens offisielle syn på det området². Oslo Vestre er en av de to menighetene som stilte forslag om åpning for kvinnelig ordinasjon i utgangspunktet. Den andre var Kristiansand Frikirke, Norges største menighet innen kirkesamfunnet (begge menighetene er gamle og historisk sett sentrale i Delf). Litt spesielt for Frikirken er ansettelsen av teologistudenten Katriine Bråtane som sykehusprest ved Sunnås sykehus i halv stilling, her er det Frikirken sentralt som ansetter i samarbeid med sykehuset. Riska Frikirke har også ansatt teologen Lillian Øksnevad som pastor. I tillegg er det ordinert et lite antall kvinner som eldste, bl.a. i Moss og Vågsbygd ved Kristiansand.

Videre har Frikirkens evangelist, Jan Rettedal, gjort det kjent at han neker å samarbeide med menigheter som har ordinerte kvinner i ledelsen. Frikirkens Landsmisjon som er hans arbeidsgiver, tilbyr derfor disse menighetene besøk av andre.

Det kan sies at etter 20 års strid om emnet er nå konflikten flyttet fra nasjonalt til lokalt plan. Det er nå opp til flertallet i menighet (som sender kall) og eldsteråd (med innstillingsrett) hva den enkelte menighet skal gjøre. Det som da er interessant å vite er hvordan situasjonen er Norge rundt. Generelt kan man si at flertallet av pastorene er mot nyordningen (som Jan Gossner i Kristiansand), eldsterådene er delt ca. 50/50, mens det er flertall for kvinners ordinasjon blant lekfolk. Noen steder kan f.eks. eldsterådet være mot, mens menighetsflertallet ønsker en kvinne. En gruppe på 4 pastorer

som står for Frikirkens tidligere ordning har henvendt seg til synodestyret i forbindelse med det som de oppfatter som en form for arbeidsnekt i menigheter hvor de er kommet i mindretall.

Noen tanker om fremtiden

Etter at skansen nasjonalt er falt, er det ikke like lett å få et riktig bilde av situasjonen de lokale stedene, og mye av samtalene i Paratheke, forumet for de gammeltroende i Delf, har dreiet seg om å få en slik oversikt.

Et mindretall på ca. en fjerdedel av menighetene er delt på midten eller er motstandere, trolig enda flere eldsteråd. Noen av disse menighetene er ganske homogene i sin motstand, og dette gjelder både gamle menigheter og ganske nye. For eksempel er det knyttet en del spenning til hva menigheter som sympatiserer mye med Kristirken og Reidar Paulsen i Bergen vil gjøre. Eldsterådene i disse menighetene er tause om hva de tenker, men det er kjent at menighetsmedlemmer der har tatt til orde for å melde seg ut. Sett på bakgrunn av at to tilsvarende menigheter, for eksempel Åsane i Bergen, gikk inn i Kristirkenetverket allerede for noen år siden p.g.a. demokratiseringen i Delf, er det vanskelig å tolke hva de vil gjøre. Tausheten kan muligens også forstås slik at mange enda er disse motstanderemmenighetene generelt er litt nokterne/likegyldige med hva som foregår på synodeplan, og prioriterer sitt eget virke. Særlig kanskje her nord, «-« di dær soringan driv no på med så mye rart...»

Andre menigheter, som for eksempel Trondheim med Thomas Bjerkholt og

Bjørn Jellestad som pastorer, har både et samlet eldsteråd og flertall i menigheten bak seg for den gamle praksisen, men med en talefor minoritet. Denne menigheten er nå blitt ganske stor, og i løpet sist høst er det blitt kjent at man snakker åpent om at det kan komme til et brudd i menighetsflokket der, men da slik at Trondheim får to Delf-menigheter med hver sin profil.

På Paratekhe samlingene i 2005 i Oslo ble det som ventet ikke tatt noen skritt for å få til en felles front mot nyordningen på synodeplan, og av hensyn til de ulike forholdene lokalt heller ikke noen slags felles oppskrift på menighetsplan. Derimot gjentok man at man sikter på nettverksbygging og det å skape fira for felles oppmuntring både innen Delf men også ekumenisk. Man fokuserer altså på å støtte hverandre lokalt, blant annet ved årsvise samlinger både for leke og eldsteråd, muligens et slags nettverk ved siden av Delf-strukturene med kontakter med likesinnede i andre leirer. Neste Paratekhe-samling avholdes i november 2006.

Til slutt noen egne vurderinger:

Proveordningen som nå er innført regnes vel av de fleste som en slags overgangsordning til ubegrenset adgang for kvinner ordinerte tjeneste, vel og merke etter 2011. Forslaget om denne prøveordningen ble fremmet av synodeformann Arnfinn Løyning. Samtidig

er mange i Frikirken kjent med at dr. Birger Løvlie i Volda lenge har stått for at Frikirken burde gjeninnføre en eldsterådsordning med differensierte tjenester som også ville gi rom for kvinners tjeneste i eldsterådet, - men hvor altså hyrde/pastortjenesten ble holdt av en mann. Løvlie er representativ for en gruppe som ikke ser den nye ordningen som et pragmatisk kirkepolitisk kompromiss, men som lenge har tatt til orde for en slik teologisk embetsforståelse. De er altså «høykirkelige», i den forstand at de skiller ut hyrdetjenesten som spesiell og forbeholdt menn, mens resten av menighetens ledelse består av ulike tjenester og kjønn. Dette er i kontrast til de siste 30 årenes eldsterådstenking i Delf hvor alle eldstebrødrene var like mye prest som pastoren, - i hvert fall i prinsippet (i sin tid et forsøk på å komme på linje med CA som snakker om ett embete). Selv om flere av de gammeltroende i Frikirken kan følge Løvlies teologiske tankgang i og for seg, er etter mitt skjønn problemet at synodens vedtak i sommer nå oppfattes rent kirkepolitisk, og blir en stoppeplass på veien til «Soria Moria». Den røde kluten er der fremdeles: Kvinner holdes utenfor en av tjenestene i kirken.

Angående veien fremover tør det være kjent at Delf lenge har hatt mange ulike teologiske profiler og fromhetsmodeller, stort sett innen evangelikal kristendom. Disse forskjellene, f.eks. for eller imot karismatik,

kan stikke dypt og skaper noe av problemene for motstanderne av nyordningen når det gjelder å finne felles veier videre. For å si det enkelt kan noen tenke seg å dyrke et ekumenisk nettverk knyttet til Delk, andre Kristirken og andre Normisjonsmiljøer og lignende, - men dette er da også til dels geografisk betinget. For min del frykter jeg at fragmentiseringen av den gammeltroende leir kan tilta, men er derfor forsiktig optimist når jeg ser den avventende holdningen til f.eks. Kristkirkesympatiserene i Delf. Hvis man klarer å si «ja» til likesinnede i andre og fremmede leirer samtidig som man sier «nei» til de nye lærestemene, har man kommet langt i å kombinere økumenikk med beklenningskampen.

En slik utvikling med økt fellesskap kommer ikke av seg selv, og jeg opplever det svært utfordrende selv å gjøre dette uten å gå på akkord med sannhets spørsmålet: Hvem kan man samarbeide med, og hvem ikke, - og hvor nært? Jeg er sikker på at FBB kunne vært til stor hjelp og oppmuntring for mange i Frikirken på dette emnet, problemet kan være at så få i Delf har noen føling med FBB som sådan. Mange «får stygge» hvis det blir for «statskirkelig», og sånn sett kan ulike fromhetsstraksjoner også være en utfordring. Men altså: nå er samtalene og nettverksbyggingen i gang, og jeg tror FBB burde tilby å være medvandrere og bidragsyter på det området. Vi får ikke noen lyskaster over veien videre, men må ta et skritt av gangen i lyset av lykten. ■

¹ «Kefalé-strukturen»: Hensiver til de såkalte underordningstekstene i NT.

² Budbæreren nr. 22/05 evt <http://frikirken.no/Aktuelt/bb.php>

Raymond Lillevik (32) er teolog og lektor ved Kristen Videregående Nordland i Nesna. Han er ansvarlig eldste i Nesna Frikirke, hvor han var pastor i perioden 1998-2003. Han er sentralstyremedlem i FBB. Han er gift og har tre barn. (Foto: Bør Johannes Hermansen)

Interior fra DELKs kirke på Ryenberg, Oslo.

DET EVANGELISK LUTHERSKE KIRKESAMFUNN

Ulf Asp, bosatt i Tønsberg, er tilsynsman i DELK og sentralstyremedlem i FBB.

(Foto: Boe Johannes Hermansen)

ULF ASP

Det evangelisk lutherske kirkesamfunn (DELK) er et ordnet kirkesamfunn etablert i 1872 og består i dag av 14 menigheter fordelt på ca 3500 medlemmer. Kirkesamfunnet har en konfesjonell basis og fokuserer Bibelens autoritet. De tre oldkirkelige bekjennelser, CA og Luthers lille katekisme fastholdes som «uttrykk for den rette forståelse av hovedpunktene i Bibelen» (Grunnreglene §1). Kirken vil ikke skille mellom det i Bibelen som er Guds åpenbaringsord og det som ofte anses som menneskelige tanker og tilførelser.

DELK vil på bekjennelsens grunn stå sammen med andre i et større kirkelig fellesskap. Kirkesamfunnet uttrykker dette gjennom felles deltagelse og samarbeid på ulikt vis. Kirken vil ikke inngå samarbeid med dem som fornekter deler av Bibelens budskap eller bryter ned tilliten til den. I møte med det sekula-

riserte samfunn vil kirken fastholde troen på fosterets livsrett og menneskeverd og Bibelens undervisning om samliv og ekteskap. DELK ser som apostolisk forpliktende at hyrdefunksjonen i menighetene er forbeholdt menn.

Kirkelig og lavkirkelig side om side

Gudstjenestelivet er forankret i den alminnelige evangelisk-lutherske liturgi-tradisjon. Salmesangen og preken har betydelig plass. Klokkebønnen hører med til innledning og avslutning. Trosbekjennelsen etterfølger forsakelsen og botsmotivet gjenspeiles i liturgien. Kristi virkelige nærvær i brød og vin understrekes i nattverdliturgien. Forsamlingshusene er bygget og innviet som kirkebygg med klassisk og ofte enkelt inventar (alter, kor etc.).

I tillegg til liturgisk gudstjeneste samler menighetene seg til enklere og friere 'oppbyggelsesmøter'. Bakgrunnen for dette er de haugianske

vennesamfunn. Både den kirkelige og mer lavkirkelige tradisjon er levende side om side i menighetenes praksis og bevissthet.

Kirkens ordning

Lokalmenighetens høyeste organ er menighetsmøtet. De som regelmessig søker nattverd har stemmerett. Menigheten ledes av et eldsteråd som består av to eller flere eldste og presten. Alle prestene og to av de eldste fra hver lokalmenighet utgjør kirkesamfunnets hovedstyre som har det høyeste lereansvar. Hovedstyret nominerer, kaller og ansetter prester og misjonærer. Prester ordineres til varig prestejeneste først etter valg i menighetene. Eldste velges av den enkelte lokalmenighet. Tilsynsman for kirkesamfunnet velges blant prestene og har fem eller 10 års funksjonstid. Årsmøtet er kirkesamfunnets øverste organ, men avgjør ikke lerespørsmål. Årsmøtet kommer sammen an-

Forts. side 20

BEKJENNELSESKAMP i Sverige

BOE JOHANNES HERMANSEN

- Hva er bakgrunnen for dannelsen av Misjonsprovinsen?

- Den dypeste årsaken er den teologien som åpner for kvinnelige prester, den teologi som også gir seg uttrykk i at man slutter å preke om frelsen, fordi det ikke trengs noen frelse. Den teologi ender også opp i å kunne velsigne det som Gud forbanner, f.eks. velsignelse av homoseksuelt partnerskap. Slik teologi er falsk lære, en villfarelse. Denne teologien styrer i dag i Svenska kyrkan, svarer Birgersson.

Han utdyper:

- Den direkte årsaken til dannelsen av Misjonsprovinsen var den ordinasjonsstopp biskopene innførte i 1993 overfor prestekandidater som ikke var villige til å samarbeide med kvinnelige prester. Denne ordinasjonsstopp ble sementert i den kirkeordning som ble antatt i sammenheng med skillet mellom stat og kirke i år 2000. Vi var mange som ikke stilltende kunne finne oss i dette.

- Hvordan er Misjonsprovinsen bygd opp?

- Den er oppbygd som et ikke-territorielt stift med biskoper i spissen. Basis utgjøres av et antall forsamlinger (koinonier) sammen med et antall misjonsorganisasjoner, som arbeider for å bygge flere gudstjenestefellesskap.

- Provinskonventet fungerer som stiftets ledelse og består av prestekollegiet (ca 40 medlemmer), samt representanter for forsamlingene, misjonsorganisasjonene og støtteforeningen. Provinskonventet har i dag ca

Intervju med generalsekretær i Misjonsprovinsen, Bengt Birgersson

80 medlemmer. Misjonsrådet er utøvende styringsorgan med biskopen som ordfører. Konsistoriet (domkapitlet) har som sin fremste oppgave å prøve prestekandidater og har også en lærenemnd ved sin side.

Birgersson forteller at det også finnes en

støtteforening med 4-500 medlemmer, som har som sin oppgave å støtte utbyggingen av misjonsprovinsen, blant annet økonomisk.

- Hva er status så langt?

- Hittil har biskop Arne Olsson ordinert ni unge menn til prester, to fra Finland og sju fra Sverige. Dette skjedde dels 5. februar i fjor og dels 7. januar i år. Helgen 22. og 23. april ble ytterligere to nye biskoper ordinert: prestene Lars Artmann og Göran Beijer. Det skjedde ved at biskop Walter Obare fra Kenya kom og assisterte biskopen vår, Arne Olsson.

Birgersson forteller at det både i Sverige og Finland er bevegelse fremover, og nye gudstjenestefellesskap vokser frem, noen som resultat av noen av de ordinerte prestenes arbeid og andre som steder som venter på «sin» prest.

- Hvordan er forholdet til Den svenske kirke i dag - og hvordan tror du dette vil endre seg fram i tid?

- Kort sagt: Forholdet er anstrengt! Vi fastholder at vi er et fritt stift innenfor den gamle svenske kirke (om enn ikke en del av den svensk-kirkelige organisasjonen), men Svenska kyrkan har definert Misjonsprovinsen som «en annen kirke». Derfor har man fratatt Arne Olsson rett til å være prest i Svenska kyrkan. Det har i det siste pågått utredningsarbeid ved domkapitlet i Göteborg og Växjö som har konkludert med at også Lars Artmann og jeg er meddelet av vi er fratatt våre presterettigheter.

Birgersson tilføyer:

- Om fremtiden er det umulig å uttale seg. Det er vel lite trolig at valget av den nye erkebiskopen kommer til å innebære noen

Forts. side 20

Bengt Birgersson er generalsekretær i Misjonsprovinsen, og har talt på flere av FBBs sommerstevner. Her sammen med sin kone Maria.

(Foto: Boe Johannes Hermansen)

DET EVANGELISK...

Forts. fra side 18

nehvert år og består av hovedstyret og delegater fra lokalmenighetene. Ordningen i kirkesamfunnet kan sies å reflektere både en presbyteriansk og en episkopal struktur.

Misjon og kirkelig samarbeid

Kirken samarbeider med f.eks. Norsk Luthersk Misjonssamband og har begrenset samarbeidsavtale med Det Norske Misjonsselskap. DELK har misjonærer og/eller støtter prosjekter i Etiopia, Madagaskar, Kamerun og flere steder. Man har også virke i Latvia. Med røtter både i den offisielle kirke og vekkesarven kjenner DELK seg i slekt med f.eks. Missionsprovinsen i Sverige og dette oppbrudds-initiativet som skjer på svensk kirke- og mark.

Skoler

DELK har i dag sju skoler med et samlet elevtall på over 800. Skolene skal ifølge formålparagrafen hjelpe foreldrene med å gi elevene den kristne undervisning og oppdragelse som dåpen forutsetter. Ved «solid kristendomsopplæring og gode allmennkunnskaper og ved å søke å utvikle den enkelte elevs evner og anlegg vil skolen gi elevene hjelp til å kunne leve et rikt liv til Guds ære og medmenneskers gavn» (fra skolens formålsbestemmelse). Skolen får sine læreplaner offentlig godkjent. Skolen har betydelig søkning fra elever utenfor kirkesamfunnet.

Trekk fra DELKs historie

Familieene som først meldte seg inn i de menigheter som ble dannet hadde sin bakgrunn i den offentlige anerkjente evangelisk lutherske kristendom med ubrutt tillitt til kirkenes gamle ordninger og bekjennelse og ikke minst kristendomsundervisningen i skolen (Bibel, Luthers Katekisme, Pontoppidans Forklaring, Salmebok). Samtidig var de del av den haugianske vekkelse og hadde sin åndelige veiledning gjennom vekkelens predikanter og ikke mindre av kirkenes klassiske oppbyggelseslitteratur – fra reformasjonen, ortodoksien og pietismen.

Det som førte til bruddet med Den norske kirke og egen kirke-dannelse var trykket fra dyptgripende reformer i skolen. Reformen som avskjævet skolen som kristen-

domsskole. De nye pedagoger syntes å ville flytte tyngdepunktet fra gudshengivelse til allmenn-dannelse, fra Guds ord til mennesketanker. Det var med tanke på barna og mulighetene for å overlevere videre det de selv hadde mottatt at noden ble dyp og frimodigheten stor nok til å gå de nødvendige skrittene henimot kirke-dannelse. Først ble det etablert egne friskoler. Etter hvert som konflikten mellom embetsprestene tilspisset seg, ble det brudd med 'de lærde kandidater' og dermed statskirken. Det hele skjedde for å «overholde den lutherske tro og lære» slik stifterne uttrykte seg i et brev til den daværende svensk-norske kongen.

Kirkesamfunnet startet som en reetablering av kirkenes dåpsundervisning. Den bostromhet de var oppfostret i, fant de mindre og mindre igjen av både i skolens og kirkenes engasjement og forkynnelse. På flere samrådsmøter sent 1860 - og begynnelsen på 1870-årene ble temaet i de haugianske venneflokkene mer og mer: «bie eller gå» i forhold til statskirken. Hauges arv bandt dem til kirken. Et innhentet råd fra en toneangivende predikant og leder, Elling Eielsen, ble likevel utslagsgivende: «det er best at I fraskiller Eder den norske statskirke at I ikke skal bli odelagt i dens plager, som vel ikke er langt borte». Luthers hyrdebrev til de kristne i Böhmen ble også av betydning i disse krevende overveielser. Bruddet med statskirken fant sted for dypst sett å kunne forbli i kirken og holde fast ved bekjennelsen. For å overleve åndelig måtte man overlevere.

Økonomi

Medlemmene bestemmer inntektene og omfang av virksomhet gjennom gaver og kollektorer. Her er en giverglad tradisjon med tanke på prestenes underhold, bidrag til skoledrift og misjon. Skolen mottar stadig statsstøtte, men får ikke hvile lenge av gangen i den offentlige velvilje.

Lar seg tjene av Herren

Kirkesamfunnet vil gjerne være kirkelig overbygning, utgjøre fellesskap og være til støtte for enkeltmennesker og menighetsgrupper som vil leve avhengig av å la seg tjene av Herren gjennom nådens midler. Og som vil følge Ham videre i troens lydigheit og tjeneste. Kirken vil være utlevet Guds kall til anderledeshet i verden. Også nettopp for verdens skyld. ■

BEKJENNELSESKAMP...

Forts. fra side 19

kursendring i Svenska kyrkan. Men hva en nedgang i medlemstallet fremover kommer til å føre til, er vanskeligere å si. Om det ikke skjer en vekkelse og det heller ikke står frem en åndelig leder med autoritet i kirkenes ledelse er det vanskelig å tro at Svenska kyrkan kommer til å «åpne opp» for Missionsprovinsen.

- For mange innenfor Missionsprovinsen og nærliggende sammenhenger er det på den andre side en stor vanskelighet gjennom medlemskap og kirkeavgift å støtte en kirke som velvigner det Gud har forbannt.

- *Hva med relasjoner over landegrensene, også til Norge?*

- Med Finland har vi i dag et direkte samarbeid gjennom finske Lutherstiftelsen, som er medlem, og to unge menn er ordinerte for arbeid i to av deres forsamlinger. Samtaler føres med flere sammenhenger i Finland.

- Når det gjelder Norge, gleder vi oss meget over relasjoner til FBB, som har observatørstatus i vårt arbeid, til Strandebarn prosti og til DELK. Både biskop Børre Knudsen og tilsynsmann Ulf Asp deltok ved ordinasjonen av biskop Olsson, noe som var en stor oppmuntring for oss. FBB var også representert ved de nye bispedområdene i april. Vi er åpne for en fordypping av disse relasjonene, påpeker Birgersson.

Han legger til:

- Noen ganger undrer vi oss på om Kirkenes Herre har en plan for oss om en nordisk «Missionsprovins», en nordisk evangelisk-luthersk synode.

- *Hva med ekumeniske relasjoner videre?*

- Missionsprovinsen har fra aller første stund stått i et nært forhold til ELCK, den lutherske kirken i Kenya, med biskop Obare og hans medarbeidere og gjennom det med flere afrikanske kirker. På ulike plan har vi også forbindelse med LCMS (Lutheran Church - Missouri Synod).

Han forteller at det finnes tanker om å etablere et internasjonalt bibeltro evangelisk-luthersk bispekollegium. Det finnes også tanker om medlemskap i ILC (International Lutheran Council), som er en alternativ organisasjon til LWF (Lutheran World Federation - Det Lutherske Verdensforbund). ■

Bokanmeldelse

INGVARD HAGEBERG

Gunnar Stålsett «Som de selv» En bok om nestekjærlighet 172 s. Gyldendal 2005

Et sitat av Jens Stoltenberg, som har vore mykje referert i det siste, møtte meg då eg flytta augo frå boka og til avisa som låg på bordet: «Jeg er født til å være et godt menneske, ikke til å være statsminister.» Då tenkte eg: Dette er ei treffande oppsummering av Stålsett sin bodskap i denne boka.

Den er ei samling av tekstar, for det meste preiker, frå 1998 og fram til avskilspreika i Oslo domkirke i februar 2005. Nokre av tekstane har vore presenterte før som talar ved kyrkjelege handlingar for kongelege. Det nye er samlinga under temakrisen «Nestekjærlighet». Framfor kvar tekst er det ei kort innleiing som gjerne seier litt om bakgrunnen eller rissar opp ein samanheng knytt til ein kvardag som han ynskjer å tala inn i. Dette er eit vellukka påfunn som skjerpar appetitten på det som kjem.

Stålsett har ein lægmaelt stil. Han uttrykker seg i korte setningar, og boka er lett å lesa. Men det er godt ho ikkje er lenger, for då ville det ha blitt keisamt. Stort sett festar det seg eit inntrykk av at me har å gjera med sin snill mann som inkluderer det meste som har utspring i ein god vilje. Verkeleg skarp er han berre når han markerer fronten mot høre i det teologiske landskapet. Då blir

han polemisk, og han er tung på labben på ein intrikat måte, som når han i ei preike på pinsedag over Joh.14,23-29 skriv slik: «Det er så lett å lese dagens tekst som et fundamentalistisk manifest, en ny oppfordring til å slå andre i hodet med «Guds klare ord.»

I framhaldet seier han at - «Kristne skal tjene Gud i Ånden, ikke etter bokstaven..... Bokstaven slår i hjel på alle språk og religioner. Den slår i hjel med bomber og med bannbullen, med islamske fatwaer og kristelig fordømmelse. Alle former for krig hører helvete til, enten det foregår i Guds, Jahves eller Allahs navn. I alle religioner er det mennesker som tror de gjør gud en ære når de forfølger de som leser skriften annerledes enn det som hittil har vært autorisert, ikke av Ånden, men av vår begrensede innsikt. Fundamentalisme og intoleranse trives ikke i Åndens verksted.... Derfor trenger vi en radikal pinsedag for frihet og toleranse.»

Når eg har sitert så pass mykje av dette, er det fordi han her avslører sider ved sin teologi som går igjen i mange tekstar. Det handlar om synet på skrifta og oppfatninga av Ånden. For meg ligg det nær å hevda at han tenkjer panteistisk om Ånden. Den Ånden som var verksam i skapinga er verksam mellom oss på alle plan. Ånden er send til verda, understrekar han, og han må ikkje redusertast til ein husgud for oss kristne. Ei særskild form for utrustninga av Ånden knytt til kyrkja eller dei som tru, greier ikkje

eg å spora i hans teologi. Ånden er den alltid nyskapande og som difor også kontinuerleg vil skapa ny innsikt i Guds løyndomar og føra til nyorientering.

Det er mange sider ved denne boka som kunne vore interessant å gå inn på. Ut over det som er sagt ovanfor og som er sentralt for

å forstå Stålsett sin teologi, vil eg summarisk peika på at det som møter oss er ein flat bodskap. Vi er fødte til å vera gode menneske, og det lukkast me betre med når me opnar oss for den gudsdimensjonen som møter oss både i skaparverket og i Jesu person, ord og handling. Bot, omvendning og nytt liv i Kristus er ikkje i synsfeltet, så langt eg kan sjå.

Når dette er sagt, må det føyast til at her er mykje godt og mange treffande formuleringar innimellom. Men etter som eg las vart eg meir og meir oppteken av det som det ikkje står noko om i ei preikesamling frå ein biskops hand. Og for å slutta der eg starta. Kva som er meninga med å vera født menneske, har Stålsett oppdaga. Men har han oppdaga kva som ligg i kallet til å vera biskop? ■

TO SPØRSMÅL:

– *Hvorfor er du medlem av FBB?*
 – FBB er den eneste sammenlutningen som over tid, også i dag, er fokusert på å motivere og kjempe for at det apostoliske vitnesbyrd skal lyde uavkortet i våre ulike kirkelige sammenhenger. Dette er en sak ikke bare for prester, men for alle troende. Jeg tror at mitt medlemskap i det små er med å støtte dem som har tatt på seg arbeidet med å forklare og forsvare bibelsk lære i det offentlige rom.
 – *Hvilke er de største utfordringer FBB i dag står overfor?*
 – For å løse sitt oppdrag må FBB i økende grad reorientere sin innsats, slik at individer og forsamlinger får hjelp til å leve fullbibelsk og overlevere det apostoliske vitnesbyrd i egne sammenhenger uavhengig av Den norske kirke. Ikke bare må man kjempe mot vranglæreren der den allerede har overtaket, men motivere og peke på positive løsninger som kan hjelpe oss videre.

*Navn: Katrine Mascie
 Alder: 41 år
 Yrke: Forlagsredaktør
 Bosted: Oslo*

– *Hvorfor er du medlem av FBB?*
 – Jeg vil dele mitt svar i tre:
 – Fordi FBB i dag i alt sitt arbeid viser en sterk og kompromissløs vilje til å stå på Guds ord og bekjennelsens grunn.
 – Fordi FBB fremtrer som en fri og selvstendig kristen bevegelse på Guds ord alene, uavhengig av bestemte teologiske læreinstitusjoner, kirkepolitiske og organisasjonspolitiske fraksjoner.
 – Fordi FBB har muligheter i seg og ønsker å samle prester og lekfolk til å bevare kirken mot forråtnelse innenfra, og utad ønsker kamp mot sekularisering av samfunnet.
 – *Hvilke er de største utfordringer FBB i dag står overfor?*
 – Den største utfordringen må være at FBB står fast på sin målsetting og ikke viker i sannhetsspørsmålene når presset utenfra bare blir større og større.
 – Blant de største utfordringene er også å rekruttere flere medlemmer med henblikk på slagkraften innad og utad. I den sammenheng trenger FBB å arbeide med image og profil utad.
 – Det er nå absolutt nødvendig etter uttalelsen fra Læremndra i homofilspørsmålet, at FBB tar opp og på ny gjenomtenker sitt forhold til vranglæren/vranglæreren i praksis.

*Navn: Aksel Valen-Sendstad
 Alder: 74 år
 Yrke: Prof. dr. theol
 Bosted: Lillesand*

– *Hvorfor er du medlem av FBB?*
 – Jeg ser det som viktig at det lyder en positiv røst i offentlige rom når kirkens trosgrunnlag utfordres. Det kan være vanskelig som enkeltmennesker å ta til motmæle i media. FBB har et positivt anliggende i å «kjempe for den tro som én gang for alle er overgitt til de hellige.» (Judas brev v.3) Det er godt å vite at FBB er en forening som gjennom sitt lederskap taler på vegne av mange. Mange flere enn dem som er medlemmer. Ved mitt medlemskap er jeg med å styrke den bevegelsen i kirken som vil tro som apostlene. Å være «med-lem» er et godt bibelsk bilde. Det gir styrke, trost og oppmuntring i vanskelige motgangstider å vite at en ikke står alene. Styrke, trost og oppmuntring får en også når en møtes i fellesskap - til lodig forkynnelse og oppbyggelige foredrag.
 – *Hvilke er de største utfordringer FBB i dag står overfor?*
 – Jeg håper og tror at FBB i større grad kan bli en breddeorganisasjon som når ut til det trofaste lekfolket i kirken. Ved flere medlemmer vil også organisasjonen bli tilført ressurser til å utføre sitt viktige oppdrag i dagens kirke, og i større grad bli hørt og få gjennomslag der beslutninger tas. FBB er blitt en paraplyorganisasjon for medlemmer fra flere kirkesamfunn. Slik vil FBB også kunne være en viktig katalysator i tenkningen omkring framtidige veivalg for kirkefolket.

*Navn: Helge Unneland
 Alder: 54 år
 Yrke: Studentprest/forstander
 Sta. Summiva studenthjem, Bergen
 Bosted: Bergen*

– *Hvorfor er du medlem av FBB?*
 – Jeg synes det er viktig å støtte opp om en forening som står fast ved Bibelen og bekjennelsen. Vi må holde oss til det at Bibelen er fast og sann, og ikke begynne å tvile på det. Jeg tror også det er viktig at unge mennesker står fram og viser at de er uenige i mye av den utviklingen som skjer. Et medlemskap i FBB viser hva jeg står for.
 – *Hvilke er de største utfordringer FBB i dag står overfor?*
 FBB står overfor mange store utfordringer. En av dem kan være å klare å fortsette samme linje som før, og ikke bli dratt med i den utviklingen vi ser blant annet i Den norske kirke og andre kirkesamfunn. Det er lett å la seg drive med, fordi det ofte er den enkleste løsningen. Det å gå omveier og snarveier fører ikke alltid til målet. Jesus gikk heller ikke omveier, han var alltid klar og tydelig i sin tale.

*Navn: Ingrid Linja
 Alder: 32 år
 Yrke: Lærer
 Bosted: Tonsberg*

BEKJENNELSE...

Forts. fra side 15

behandling, men ensidig vurderte mitt kommunionsbrudd, sier Dingstad.

– Dette overrasker meg, fordi min handling måtte jo vurderes ut fra den kontekst den var utført i og med den begrunnelse som ble avgitt. Ærlig talt opplever jeg denne som ansvarsfraskrivelse og nok et eksempel på lite konsistens og konsekvens i kirkens håndtering av homofilspørsmålet.

– Men jeg fikk svar på det jeg spurte om, tok konsekvensen av det og søkte og fikk avskjed i nåde. Hadde menighet og prostiet fulgt meg,

ville nok kanskje saken tatt en annen retning, medgir den tidligere prosten, som tok skrittet over i Den nordisk-katolske kirke.

Frimodig tjeneste

– Her har jeg livsrom. Jeg fortsetter min preste-tjeneste, ved den bekræftelse og utvidelse av ordinasjonen i rammen av apostolisk suksisjon som jeg mottok høsten 2000, sier han, som siden har vært knyttet til St. Johannes menighet i Oslo.

Han mener det må være lettere å berge mennesker i en liten livsbåt enn i det store skipet som har sprunget lekk.

– Jeg har god samvittighet og er ikke bitter.

Og er glad for tiden i Den norske kirke og i bekjennelsesbevegelsen, sier han, og legger til:

– Jeg har heller ikke sett meg mye tilbake, men er opptatt av å tjene med den nåde Gud gir, sier han frimodig.

– Hvis jeg skal bli husket for noe fra tiden i Den norske kirke, håper jeg det er for arbeidet med dåpsteologi og dåpspraksis. Det er på mange måter her kampen står i forhold til den folkekirkepositivisme som oftest råder grunnen. Så lenge kirken ikke ønsker at ord følges av handling, blir det heller ikke noen rett kirke. ■

LUUNDE FORLAG

Nåden og sannheten

Børre Knudsen

En samling klare, sterke tekster hentet fra Børre Knudsens prekener i Balsfjord Kirkeårets tekstkanon er brukt som retningslinje for ordningen av stoffet.

Mykbind kr 229,-

“[...]Inneholder en bibelsk substans som man kan savne i mange kirkelige sammenhenger i dag. Dette er ikke lekker tilberedt indrefilet. Dette er margfull og solid husmannskost.”

“Overraskende og flotte bilder som virkelig skaper ettertanke”

Per Eriksen, journalist Vårt Land

Boken kan kjøpes i din lokale bokhandel eller på www.lundeforlag.no

SAMLING I NORD

Sentralstyret i FBB deltar med seminar og møter i Tromsø 14.-15.10. Nærmere program på FBBs hjemmesider: fbb.no

SEMINAR

FBB var medarrangør til et vellykket seminar: Etter Læremndra - enhet og sannhet i kirken, med nær 200 deltagere i februar 06. Et nytt seminar - som en oppfølger - planlegges til 14.02.07.

Foredragene kan høres og leses på:
www.fbb.no

ADVOKAT JOHAN HAGA M.N.A.

Postadresse:
 Boks 6644, St. Olavs plass. 0129 Oslo
 Telefon 22 42 75 01, Telefax 23 32 61 10
 Mailadresse: advhaga@online.no

“En god oversettelse er blitt enda bedre”
 Det norske bibelselskap

DET NYE TESTAMENTET
 (Revidert oversettelse 2005, bokmål / nynorsk):
INNBUNDET KR 119,- (veil. kr. 149,-)
HEFTET KR 78,- (veil. kr 98,-)

KRISTEN MYSTIKK
 - DYBDE I TROSLIVET!

Wilfrid Stinissen vandrer med oss og veileder oss i “vår indre borg”. Alle finner vi oss et sted på strekningen mellom den første boligen der egoismen råder, og den endelige foreningen med Gud i den syvende boligen.
“Anbefales på det varmeste”
 Over Alt Retreanbevegelsens tidsskrift

NETTbutikk:
 BØKER • IKONER • KIRKEMUSIKK ETC.

ØKUMENISK BOKHANDEL
 Marken 18, 5017 Bergen • post@bokladen.no
 Tlf 55329749 • Man-Fre 10-16 • Tor 18 • Lør 11-14.30

For Bibel og Bekjennelse (FBB)
inviterer til stevne
6. – 9. juli 2006 (torsdag til søndag)
på Fredtun folkehøyskole, Stavern

BIBEL- OG MISJONSSTEVNE 2006

Hovedtema: Et liv i Kristi etterfølgelse

FREDTUN FOLKEHØYSKOLE

I 2006 arrangerer vi det 15. sommerstevne i rekken. Fredtun Folkehøyskole eies av Den Evangelisk Lutherske Frikirke. Den ligger like ved kystperlen Stavern, med gangavstand til sentrum, badeplasser og store friarealer. Det er åtte km til Larvik med gode forbindelser med tog og ekspressbuss. Stavernbussen (rute 01 Kysthospitalet) har timeavganger: Til Torp flyplass tar det 30 min. Med «Peter Wessels» er veien kort til Danmark.

TALERE/SEMINARHOLDERE

Thomas Bjerkholt, pastor i Trondheim Frikirke, bosatt i Trondheim.
Torkild Masvie, pastor i MessiasKirken, Oslo, tidligere leder for Carparti senter, Jerusalem, bosatt i Oslo.
Olav Myklebust, førsteanuensis i bibelag, formann i FBB, bosatt i Oslo.
Arne Thorsen, skogsarbeider, tidligere sokneprest i Gannvik, bosatt i Kvelde.
Inger Lund Thorsen, lege, bosatt i Kvelde.
Thor Henrik With, ass. generalsekretær i Norges Sammenisjon, nestleder i FBB, bosatt i Trondheim

BARNE- OG UNGDOMSOPPLEGGET

Åse Nass, Katarine og Nils Andreas Masvie og Ingrid og Erik Linja

STEVNEAVGIFT - Gjelder alle alternativer:

Voksne kr: 200 (dagsbesøkende kr:100)
Barn 0 - 5 år gratis, Barn 5 - 14 år kr: 100.
Max pris pr. familie kr: 450,-

ALTERNATIV I - Full pensjon (helestevnet 3 døgn

Voksne - enkeltrum (kr: 330 pr. døgn) kr: 990
Voksne - dobbeltrum (kr:310 pr. døgn) kr: 930

Barn 5 - 14 år - madrass på foreldr. rom (kr: 150 pr. døgn) kr: 450
Barn 5 - 14 år - eget dobbeltrum (kr:175 pr. døgn) kr: 525
Sengetøy kan leies for kr 95,- pr. sett. Dette kommer i tillegg.
Det kan alternativt benyttes medbrakt sengetøy (pute og dyne er det på rommene) eller sovepose

ALTERNATIV II

Campingvogn kr:110 pr. døgn. Teltplass kr: 100 pr. døgn

ALTERNATIV III - Kun måltider

Enkeltpriiser: Brodmåltid Middag
Voksne kr: 50,- kr: 75,-
Barn 5-14 år kr: 30,- kr: 45,-
Barn 0 - 5 år gratis gratis

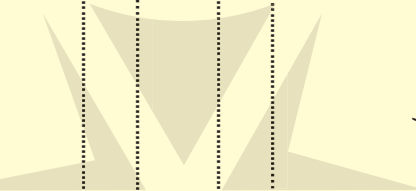
Påmelding sendes eller ringes - innen 15. juni - til: Astrid Sagnes, Konvallevien 13 A, 3070 Sande e-post: sagnesa@online.no tlf. 33 77 05 78 (fortrinnsvist etter kl.18.00). For mer informasjon om sommerstevnet, kontakt: Boe Johannes Hermansen boejohannes.hermansen@c2i.net tlf. 69 28 52 26/mobil 99642822

SENDES TIL: FBB, Hovland, 1640 Råde eller e-mail: boejohannes.hermansen@c2i.net Tlf. 69 28 52 26 / 996 12 822
Årskontingent kr. 350 (pensjonister/studentert kr. 175, ektefelle kr. 100). Se fbb.nu for mer informasjon, eller ta kontakt med FBBs sekretær.

JEG MELDER MEG INN I FBB

Navn:.....
.....
Adresse:.....
.....

Tlf:.....
E-mail:.....
Yrke:.....
Alder:.....

BLI MEDLEM AV FBB

BLI MEDLEM AV FBB